

Panis Evangelici Fragmenta Quadragesimalia Tripartita

Ex sanctissimo Dei Verbo copiosè & sedulo collecta, Sanctorum Patrum, variorumque Auctorum sententiis & conceptibus mirificè aucta; Et Omnibus Quidem Anni Dominicis; præcipuè tamen singulis Quadragesimæ Dominicis & Feriis per binas ad minus, sæpius denas aut septenas Conciones fideli Populo ...

Lingendes, Claude de

Coloniae Agrippinae, 1689

CIV. III. Est de pœna pudoris, tùm ea quam sibi Christus ipse inflixit, tùm ea quam illi Deus intulit: tùm ea, qua per contumelias ab hominibus vexatus est.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56368](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56368)

III. PARS.
S E V

ALIA CONCIO.

De pœna pudoris, & contumeliarum:
Quæ pœna ad dolores internos pertinet.*Tota die verecundia mea contra me est, & confusio faciei meae
cooperuit me. Psal. 43.*

QVOD pleriq; Sancti Patres, scriptis mandarunt, Iesum Christum nobis datum fuisse à Patre suo, tanquam librum mirabilem, in quo literis consignavit magna pleraque mytheria, nosque præclara veritatis arcana plurima edocuit; fundamentum habet in Sancta scriptura, uti cap. 2. Ezechielis & cap. 3. Apocal. Verum sicut nunquam sublimius exhibitus fuit hominibus, neque in maiori evidentia positus, quam cum elatus est in Crucem, quemadmodum docet Paulus in Epist. ad Gal. cap. 3. *Ante quorum oculos Iesus Christus præscriptus est, in vobis crucifixus*, cum ea propositio nobis æquè manifestè extiterit, ac si in singulis terræ partibus ac locis crucifixus fuisset: Ita volo illum considerare, in eo præcipue statu, & vobis prælegere quod in ipso continetur; quod quidem Propheta Ezechiel tribus verbis cõplexus est: *Et scripta erant in eo Lamentatione, & carmen, & va*. Verba Hæbræa significant lamentum, gemitum & planctum, quæ universa in sua extensione nihil denotant nisi dolorem & afflictationem, nisi laborem & cruciatum. Sed quoniam in eodem loco dicitur, librum hunc fuisse scriptum intus & foris; ut nullam divini illius scripti partem omittam, aggrediar ad legendum coram vobis quod in eo mysteriis pleno codice interius, quandoquidem usquequaque scriptus, nobis notat & objicit incredibiles Iesu Christi

dolores, tum in animo ac intus, tum in corpore ac exta susceptos. Incæpi jam ab internis doloribus, qui omnium gravissimi sunt, vobisque discitui de extrema illius tristitia, quæ mortem interre ipsi potuisset, nisi se ad afflictationes alias reservasset. Mihi restat hodie, ut edisserã de ipsius (verbo parcite) cõfusionibus, & abiectionibus, quas subire voluit cõstitutum habens mori in Cruce, secundum hæc Apostoli verba, *Proposito sibi gaudio sustinuit crucem, confessione contempta*. Cum enim posset continere se in gaudio gloriæ sibi debito, Crucis optionem fecit, neglecta confusione quam ipsi hocce mortis genus illaturum erat. Sed rem aggrediamur.

QVOD perpetuum fuit in Christo Domino, ut quod videbatur, minus esset, & quod non videbatur, illud semper esset maius: unde Isaias, *Verè tu es Deus absconditus*: Et in Evangelio, *simile est regnum celorum thesauro abscondito*: Illud etiam in Passione locum habet. Nam etsi quæ passus est exterius sint acerbissima, ea tamen quæ passus est interius longè fuerunt graviora. Porro inter cetera quæ passus est interius, non minimum supplicium fuit Confusio, de qua tam sæpe in Psalmis conquestus est Psalm. 43. *Tota die verecundia mea contra me est*; Quasi diceret mihi semper ob oculos obversatur, quantus sit pudor, ut cum ego talis sim, tamen tanta patiar. Cur non con-

queritur de vinculis, cur non de flagellis, cur non de corona, cur non de Cruce? Quia scilicet personæ ingenuæ plus sentiunt ignominiam quàm dolores, plus animi pudorem, quàm corporis cruciatum. Id confirmat Paulus scribens ad Hebr. 12. *Aspicientes in authorem fidei & consummatorem Iesum, qui proposito sibi gaudio sustinuit Crucem confusione contempta:* Dicere potuisset, dolore contempto: sed non debuit: Quia plus est contemptisse Crucis ignominiam quàm cruciatum, Vnde cum dixit Christum Patri fuisse obedientem usque ad mortem, statim vocem geminat, *mortem autem Crucis*, ut scias obedientiam fuisse usque ad mortis genus ignominio sistimum.

Potior confusiones passus est multiplices, ita ut ex Davide, confusione, quali veste indueretur, *Operiatur* (inquit) *sicut diploide, confusione sua.* Vnas enim à se accepit, alias à Patre, alias ab hominibus, & à singulis multiplici.

I. Confusio quam à se accepit sic exprimitur ab Evangelista. *Cæpit contristari & pavere, & cadere, & mæstus esse.*

Nota 1. Licet affectiones nominatæ videantur esse infirmitatis & eam indicent, non tamen rejiciendas esse à Christo, nec metaphorice sed propriè exponendas: Sic enim rectè censuit Ambros. lib. 10. in Lucam de hoc naturali sensu susceptæ ad tempus infirmitatis loquens, Ego autem, inquit, non solum excusandum non puto, sed etiam nusquam magis pietatem ejus, majestatemque demitor. Minus enim contulerat mihi, nisi meum suscepisset affectum. Ergò pro me doluit, qui pro se nihil habuit quod doleret, &c. Suscepit tristitiam meam, ut mihi suam lætitiā largiretur: & vestigijs nostris, descendit usque ad mortis ærumnam, ut nos suis vestigijs revocaret ad vitam. Confidenter ergo tristitiam nomino, quia Crucem prædico. Neque enim

speciem incarnationis suscepit, sed veritatem. Debuit ergo & dolorem suscipere, ut vinceret tristitiam, non excluderet. Neque enim habent fortitudinis laudem, qui stuporem magis vulnere tulerint, quam dolorem: Hæc ille.

Nota 2. Confusionem oriri posse ex duplici capite, vel ex defectu corporis, vel ex defectu & incapacitate animi. Prima non est admodum gravis, quia defectus externi non admodum debent altimari; tum quia ferè non sunt in nostra potestate, tum quia ut perfectiones corporis sunt omnium minimæ, ita eius imperfectiones, non multum fieri debent. Secunda majoris est momenti, & longè gravior; quia defectus interni semper sunt graviores; plus enim dependent à nobis; magis nostri sunt; & ad præcipuam hominis partem, hoc est ad animum spectant.

Nota 3. Sic distinguendas esse istas affectiones, ut tristitia proveniat ex apprehensione objecti mali & disconvenientis jam præsentis, ut si jam sentiretur, aut ita certi, ut pro præsentis habeatur: Timor autem sit ex apprehensione mali ardui imminentis, hoc est, quod judicetur vitari vix posse, & proxime futurum: Tædium vero sit desolatio quædam quæ ad timorem, & ad tristitiam addit quandam derelictionem; cum scilicet homo ita tristatur & timeret, ut quocunque respiciat, non habeat effugium, aut ullam consolationem: unde videtur tantùm addere puritatem quandam tristitiæ & timoris; mœstitia denique ex voce Græca significet animi anxietatem usque ad stuporem, ut qui mæstus est, quodammodo fiat exanimis, & attonitus: quæ cum omnia Christus sit passus, ut ferunt verba Evangelistarum, patet ex his Christum periculi præsentis apprehensione vehementissimè fuisse commotum.

Nota 4. Cùm Christus toto suæ vitæ tempore nostras omnes corporeas miseras in se suscepisset, nuditatem, paupertatem, sitim, lassitudinem, & similes; nunquam tamen hucusque in se infirmitatis animi exemplum illi dedisse; unde sequitur nunquam aliàs ita se abiecit, uti hoc tempore; cùm mæstitiam, timorem, atque tædium in se suscepit. Immo nec infirmitatem suam dissimulavit; sed Apostolis factus est *tristis est anima mea usque ad mortem*. Et in infamiam sapientiæ suæ & prudentiæ, & fortitudinis, ignavis hominibus, ac stupidis suum dolorem communicavit, quasi consilium, aut levamen, aut consolationem quæreret. Hoc homines generosi in laude ponunt, ut mortem imminentem non timeant. Quàm gloriosè illum suum contemptum efferunt! Christus autem se hominum infirmitati accommodaret, volens se ipsum dolori, mæstitiæ, & timori tradidit. In quo nescio, an ulla major unquam fuerit Salvatoris demissio, atque Divinitatis occultatio. Sed sicut externis nostris infirmitatibus se subiecit, fami, siti, somno, fatigationi, doloribus, ita etiam internis subicere se voluit, quantum personam eius decuit. Non potuit quidem obnoxius esse peccato, non ignorantia, non subitis motibus passionum, & consequenter, neque affectibus involuntariis, nec in infima, nec in suprema animæ parte: sed quoniam carnis, & sanguinis particeps fuit, debuit saltem se per actus passionum commovere, in quo omnes homines superavit. Cum enim homines non sint domini passionum, fere non aliter illis commoventur, quam apprehensione, & cognitione obiectorum: sed Christus quid potuit seipsum ad libitum commovere, id fecit summa animi commotione, summa tristitia, summa agonia; ut summe pateretur interius; ut passionum nostrarum morus persanaret, ac pro illis satisfaceret; denique, ut ne quisquam animo concideret,

si aliquando eiusmodi tædia, tristitia, & motus in se experiretur, cum hæc etiam in Christo fuerint sine culpa, ac sine culpæ specie; sed sine ingenti confusione, cum hi motus sint infirmitatis, quam & ipsis Apostolis confessus est.

Ac ne tantum coram hominibus confunderetur, voluit etiam sic commotus apparere coram Patre suo: Itaque ad illum, & tribus vicibus, eandem infirmitatem confessus confugit; adhibita trium horarum oratione: non iam pro aliis, uti ferè semper alias, sed pro se, tanquam in summa necessitate constituto, summa animi demissione & contentione supplicabundo. Nec fuit illi levis confusio apparitio Angeli eum confortantis, non sicut alias ministrantis; Nam licet Christo nil novi diceret, quod ipse nesciret, sed sicut solent Duces milites fortissimos adhortari laudibus, & proposita victoria, ei loqueretur; tamè hic status Christi illud David's implet in eo, quod dicit: *Miuisi eum paulò minus ab Angelis*.

II. Confusio in eo fuit, quod cum peccata hominum in se acceptasset, coram Patre stetit quasi illorum omnium reus, eò usque, ut præ pudore, sicut loquitur Propheta, operuerit confusio faciem eius. Ut hoc intelligas, cogita quanta sit peccatorum & scelerum colluvies, quantum malitiæ pelagus inexhaustum quod totum mundum ab eius initio, usque ad finem inundat. Quot impietates sunt, quot idolatriæ, quot sacrilegia, homicidia, furta, perjurya, iniustitiæ, adulteria, fornicationes omnis generis impietatis, aut turpitudines? Quantum scelus Iudæ proditio, & desperatio; Petri negatio, Iudæorum odium, Sacerdotum invidia & furor, & insaturabilis crudelitas, Herodis superbia, Pilati ignavia, & iniustitia, militum & tortorum sævitia atque immanitas? Quanta sepe sunt vel unius hominis peccata? Quædam secula nobilia sunt ingentibus.

Quædam sunt nationes sceleratissimæ. Quot in historiis narrantur hominum portenta? Iam hæc omnia in unum collige, omnia etiam damnatorum scelera. Hoc totum clarè Christi oculis obiectum, & simul ejus humeris, & capiti impositum, ut loco generis humani, se omnium reum esse cognosceret, secundùm illud Isaia 53. *Posuit in eò Dominus iniquitatem omnium nostrum.* Et postea. *Ipsè peccata multorum tulit.* Itaque, sic orat in Psal. 21. *Deus Deus meus ut quid dereliquisti me? longè à salute verba delictorum.* Et Psal. 68. *Deus tu sis insipientiam meam, & delicta mea à te non sunt abscondita.* Quantum putas in eà re ejus puritati fuisse horrorem, quantam a versione & abominationem? Sicut si vestis aliqua interior scedissimis rebus undique aspersa & inquinata, corpori delicato & nitidissimo indueretur, illudque operiret, & undique contingeret, magnum illi afferret horrorem & afflictionem: Ita peccatorum nostrorum reatus, velut quoddam operimentum ex infinitis abominationibus contextum, ab illà puritate assumptum, & arctissimè indutum, atque applicitum, maximum illi horrorem concitavit. Itaque hæc veluti sordidissimâ veste indutus, divinæ justitiæ oculis se obrulit tanquam reum, seque profundissimè coram ea abiecit, ac si omnia commisisset; præsertim cum omnia hominum peccata in se suscepta distinctissimè haberet præsentia: Sanè omne peccatum confusionem adducit, sed præsertim homini justo. Quantam igitur putas exitisse in Christo erubescenciam; Memento qualis fuerit summus ille Sacerdos, Iesus nomine, apud Zachariam, qui xescribitur sordidis vestibus, dum & Satan dicitur stare à dextris ejus, & vehementer eum accusare; Qualis pudor mulieris in adulterio deprehensæ, atque adductæ ad Christum; Qualis primorum parentum verecundia cum se nu-

dos viderunt; & ira absconderunt se se, ne in Dei faciem incurrerent; Sed quando major Christi pudor cum se reum agnovit omnium mundicriminum eò quod omnes mundi iniquitates in se suscepisset; Centè quoniam multi sunt inter peccatores, audaces atque impudentes, qui quasi Sodoma peccatum suum prædicaverunt? & de quibus ait Prophetas; *agnitio vultus eorum, respondit eis, & alibi: Erons meretricis facta est tibi, nescis erubescere idè Christus Dominus ut tantæ impudentiæ satisfaceret, confusionem in se suscepit.*

III Confusio, quam sibi ipse dedit, orta est ex acceptatione reatus quoad pœnam? secundùm illud Isaia 53. *Verè languores nostros ipse tulit, & dolores nostros ipse portavit: Ipse a. vulneratus est propter iniquitates nostras.* Nemo equidem reatum illam quantum est, satis æstimet, nisi qui omnium hominum peccata numerare poterit & ponderare, ut sciat & multitudinem, & malitiam: ac licet multi, suâ culpâ damnati, ferant suorum scelerum pœnas? Christus tamen pro omnibus, quantum satis erat, satisfecit, etiam pro illis qui ante Incarnationem damnati sunt: nam cum Deus istis, dum viverent, respectu meritorum Christi, gratias, obtulerit, quibus si voluissent, salvari potuissent, oportuit ut hanc gratiam satisfactione suâ postea compensarit. Iam quantum ea res gravis fuit Christo, vel hinc æstimare potes, quod non tanquam innocens passus sit, respectu Patris sui, sed tanquam nocens: Vnde sic clamat apud Davidem, *Deus Deus meus quare me dereliquisti? Se non ex auditum conqueritur: Longè à salute mea verba delictorum meorum: fateor id se esse commertum, ob peccatorum reatum quæ sua vocat, quoniam ea in se suscepit.* Itaque licet Scripturæ vocent innocentem & *quia peccatum non fecit, nec invenit eò dolus in ore ejus:* licet Pilatus auditis omnibus Iudæorum accusationibus, sic de illo

illo pronunti et: *non invenio in eo causam*: Item quid enim male fecit? Illud tamen int. Iligo quod dicitur, non autem quoad aliena: sed fidei iussor & p. e. tenetur alio. um debitis, atque suis; immo licet: facit sua. Ad hæc, licet injustè respectu suorum iudicum sit accusatus, & condemnatus, quia de falsis criminibus insinulatus est, nec convenientia fuerit testimonia, nec ullam in eo Pilatus causam invent; tamen habita ratione Patris sui non fuit innocens: *Quia posuit in eo Dominis iniquitatem omnium nostrum*. Iam quod iam parum est hominum iudicio nocentem esse aut innocentem esse, aut innocenter? Illud verò maximum est, quod sit alterutrum respectu Dei, dicente Propheta. *Non sis mihi tu formidini*: quasi diceret se alios non vereri, sed tantum Deum. Cogita illud suave fuisse lenimen sanctis Martyribus cum torqueretur, scire se esse innocentes criminum: Vnde S. Petrus. *Nemo vestrum patiatur ut b. morda aut fur, &c. Si autem ut Christianus, &c. glorifi et Deum in ist nominibus*: quod enim maximè afficit non est pœna, sed causa: Christus autem hæc caruit consolatione: Se enim Patris sententia reum agnovit, non quidem suorum criminum, quia peccare non potuit, sed totius mundi. Tu interim o Christiane, sicut monet Sapiens Eccli. cap. *Gratiam fidei iussoris ne obliviscaris, &c.*

Iam illud durius quod sicut à Patre moriendi præceptum accepit, & Calicem passionis, juxta illud; *Calicem quem dedit mihi Pater non va ut bibam illum*: ita ab eo multiplicem quoque confusionem accepit: unde eum vocat Ilias, *percussum à Deo*. Oritur itaque illa confusio, ex durâ illâ translatione quam à Patre, cui dicere potuit, salvo semper Patris honore, quod dixit Iobus cap. 30. *Mutatus es mihi in crudelè, & in duritia manus tua adversaris mihi*: vide huius querelæ veritatem, & materiam.

I. Quia non est exauditus pro se à Patre, licet idem sæpè orasset: Et hanc causam Iobus asserit, cur crudelem vocet Deum, *clamo ad te,*

& non exaudis, sto, & non respicis me. Vide autem instantiam, vide lachrymas, & clamorem validum; orationis diuturnitatem, & perseverantiam. Sed cum mortem deprecaretur adfuit Angelus confortans eum, scilicet voluntatem Patris asserens ut moreretur. *Exauditus quidem est pro sua reverentia*, dum pro aliis supplicaret: unde illa vox *Pater gratias ago tibi quia exaudisti me, ego autem sciebam quia semper me audis*: Ex quo autem peccatorum hominum personam induit, auditus non est; unde sic conqueitur in Psalmo: *Deus Deus meus, ut quid dereliquisti me, longè à salute mea verba delictorum meorum: Deus Deus meus clamabo per diem, & non exaudies, & nocte, & non ad insipientiam mihi*. Tamen facile possumus cogitare, quanto cum pudore coram Patre suo staret à quo non est exauditus, eaque de causa cum initio Patrem vocasset orans in horto, etiam gemina voce, Abba Pater, ut confidentiam suam indicaret; sub finem passionis, non, jam Patrem, sed Deum appellat.

II. Quia cum mortem deprecaretur, responsum mortis habuit, uti loquitur Apostolus. Hic cogita quàm id Christo secundum naturam humanam grave fuerit, seu quem sentium ipse ad id in se concitare potuit, uti tristitiam, mœstitiã, & metum; cum intellexit se ex Patris decreto, atq; mandato esse destinatum ut fieret victima, maledictum pro hominibus: hoc est, hominibus vilissimis, nihili, impiissimis, quorum magna pars damnata jam esset; major etiam pars damnanda foret; cum ipse unus, omnibus hominibus simul sumptis melior esset, eiusque vita pluris esset, quàm mundi innumeris. Origenes homil. 10. in Levit. exponens figurã de hitco duplici, quorũ alter imolabatur alter dimittebatur liber; intelligit de Christo, & de Barabba, quos inter Pilatus ut aliter Sacerdos, sortes, misit: *Què vultis ex duobus, ut dimittã vobis, Iesũ qui dicitur Christus, an Barabbã?* Sortes autè sic exisse, ut populus clamaret, ut Barabbam dimitteret

Iesum verò morti traderet. In quo fuit magnus Christi cō-emptus, quod homini feditioso, & homicidæ toto populi studio postponeretur. Sed leve est populi iudicium, & vix est ullus sapiens qui non dicat cū Ieremiâ: *Et diem hominis non desideravi tu scis.* Et illud Apostoli Pauli: *Mihi autē pro minimo est. ut à vobis iudicer, aut ab humano die:* Sed quò Deus Pater Filium ad mortē damnarit, ut servū redimeret, neq; idcirco orantē audiuerit, sed addiderit morti; id verò gravissimum est, ac planè intolerandum: unde in Christo secuta est gravis illa agonia, & illo impletum illud Sapientis Eccli 4. *Agonizare pro anima tua, & usque ad mortem certa pro iustitia:* quæ iustitia fuit in Christo eius innocentia.

III. Quia derelictus est à Patre in hostiū potestate, secundum illud: *Hæc est hora vestra, & potestas tenebrarum;* unde Pilato dixit: *Non haberes in me potestatem, nisi tibi datum esset desuper.* Vide autem eventum: Nam quia permissus est libidini, & furori hostium, ea passus est quæ nemo ante illum tulit; quin tum vis scelera: us, ac flagitiosus. Hinc datus est servus cruciandus, antequam esset damnatus. Hinc milites in eum omnia ausi sunt, & crudelissima, & plenissima dedecoris. Hinc Pilatus, postquam se ipsius sanguine sauravit, eum tradidit voluntati eorum. Hinc positum in Cruce, & supplicio, neque sic Iudæi dimiserunt: ut scias ita à Patre fuisse derelictum, ut hominibus Gentilibus & Iudæis, ut dæmoni omnia in eum effundere licuerit. Certè cum Deus aliquem dæmoni probandum, aut vexandum concedit, semper utitur restrictione, secundum illud: *Qui fecit illum, applicabit gladium eius.* Idque videmus observatum in lobo, in quem sic data est potestas cap. 2. ut tamen vitæ facta fuerit exceptio: *Eccē in manu tua est, verum tamen animam illius serva.* Sed in Christum, & dæmoni, & hostibus, omnia sunt permessa, Iobi 30. *Mittatur es mihi in crudelem, & in duritia manus tuæ ad perferis mihi.*

IV. Quia visus est pater pro aliquo tempore, erubuisse eum agnoscere pro Filio: Cū enim in Cruce penderet, ei hostes infensissimi, Principes Sacerdotum, Scribæ & Seniores sic illuserunt, *Confidit in Deo, liberet nunc, si vult eum; dixit enim, filius Dei sum: id ipsum autem & Latrones qui crucifixi erant cum eo, improperebant illi.* Quo tempore sic eum Pater deseruit, ut ipse ulterius dissimulare non potuerit, dicens: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Propterea itaque cum non tractaretur ut filius, ideò non Patrem ut ante solebat, sed Deū appellat. Vide autem quò perducta sit ea Christi confusio: Nam cum semper in vita Christus se pro Filio Dei gessisset; cum se Patrem Deum habere semper gloriaretur; nihilque aliud suis operibus, atque doctrina probasset: *Si non facio opera Patris mei, nolite credere, quòd si mihi crede e non vultis, operibus credite:* cum non alio nomine Iudæi eum morte dignum iudicassent, (illi quippe cum causam mortis eius afferrent, dicebant, *Quia Filium Dei se fecit;* & Caiphas cū audisset multorum contra eum testimonia, nec illa sufficere iudicasset, hæsit in uno, quod se Filium Dei dixisset: unde aiebat; *Quid adhuc desideramus testes, audistis blasphemiam:* Et cum Pilatus negaret, se in eo causam mortis invenire, dixerunt: *Nos legē habemus, secundum quā debet mori: nempe ob blasphemiam, quòd se filium Dei diceret.)* Cum, in quā hæc ita essent & hoc ei hostes improperearent impunè; certè gravissimū ipsi fuit Patrem, tam gravem iniuriam dissimulare. Et hic est sensus querelæ ipsius: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?*

V. Quod omnia superat quoad gravitatē, illud est quod uno tantū à Patre derelictus est, & quasi nō agnitus, tñ in eo statuerat Patri dissimilis, sed etiā quia quoad tractationem eternā à Patre reiectus est cum aliqua detestatione; uti dicitur in Levitico. *Imprecans capiti eius, secundū illud ad Galat. 3. Christus nō redemit de mal. dicto legis, factus pro nobis maledictum,*
quia

quia scriptū est. *Maledictus omnis, qui pendet in ligno*, seu ut est in Hebræo, maledictio Dei suspensus. Porro hæc vox, est ipse Pater, qui, cum legē ordinasset ad Filiū, hanc quoq; vocem ad ipsū singulariter direxit, ac destinavit. Vide autē quā grave fuerit Filio, dū intellexit, in se indutū habitu, & persona peccatoris, fulminatā esse maledictionē. Ita-ne verò ille qui fons est & caput omnium benedictionū, per quē omnia benedicuntur quæ in cælis, & quæ in terrā; Quem pater posuit per quem omnia benedicat; Ille qui est benedictus in sæcula; Cui omnes Angeli benedicunt; Cui omnes sancti. Cui omnes creaturæ; Ille tamen maledictionē pœnā incurrit, & in ligno peperciderit, legi affixorum cruci obnoxius? (nam finis legis Christus,) Sane cum istorum omnium Christus esset conficius, & longè plurimum, (nā quid homini mortali ventre potest in mentē, quod Christus nescierit, non cogitarit, cujus rationem non habuerit?) non est dubiū quin magna coram patre suo confusione affectus sit, *operuit confusio faciem meam*, cui etiam tenebræ succurrerunt. *Erubescet enim Luna & confundetur Sol*, sed plusquam Luna & Sol utriusque conditor.

Verum ne putes Christi confusiones hic finem habuisse; quemadmodam eius in homines charitas, & in Patrem suū Amor, sicut potiendi & satisfaciendi desiderium quod habuit sunt infinita, sicut hominum peccata, atq; demerita finē non habent; ita neq; confusiones quas passus est finitæ sunt. Age, quædam enucleatius tractemus, in quibus Christus gravem ab hominibus confusionem accepit.

I. Occurrit scæda eius traditio, & iniusta venditio ab iniquissimo omnium mercatore facta, Iuda Apostolo; circa quā traditionē hæc est.

I. Consideratio. Admodum grave fuisse Christo Domino quod eius passio & mors originem traxerit ab uno Apostolo, quem ipse in suam consuetudinem admisisset, Veniat in

mentem casus infælicis Samsonis de quo Iudicū cap 16. Is enim cū alienigenam mulierē adamasset, illius insidiis & avaritia periit. Eadem ratione Christus Iudæ discipulo se facilius credens ab eò suis hostibus tra ditus est. Iam ipse cognorat perfidiam, incredibilem avaritiā, murmur & querelas, in doctrina de Sacramento, & in effusione unguenti; sciebat ejus furta, obstinatam mentem, sacrilegum peccatū: Neque tamen illum à sua consuetudine repulit; non illum celavit locum in quem orationis causa iturus erat; ad ipsū etiam accurrit osculi causa, ut se tradendi facultatem daret & opportunitatē, hoc enim signum ipse de derat militibus: *quemcumq; oscularis fuerit, ipse est, tenete eū & ducite caute*, itaq; ut traditio esset scelestissima, inter oscula & amplexus traditus est.

Quam id porro grave Christo fuerit, hinc colligere potes. I. quod apud Prophetas de nulla re gravius conqueritur, ut Psal. 54. ubi figura Achitophel sic de Iuda, *Quoniam inimicus meus maledixisset mihi*, &c. utq; exprimat modū prodicionis, addit: *Mollis sunt sermones eius super oleū, & ipsi sunt jacula*. Quam enim turpe fuit factum illius perfidi, qui à partibus steterit Absalonis, etq; perniciosissima omnia dedit consilia? quam id grave Davidi, & super omnia? unde cum cætera molissimè ferret, in hoc uno visus est plagam accepisse, cum oravit. *Infatua Domine consilium Achitophel*.

II. Quia uti inter homines bene natos nihil jucundius est verā amicitia, ita nihil acerbius est, nihilq; molestius, quàm fraude & dolo circumveniri inter ipsa amoris testimonia. Quare licet Christus Iudæi osculū non negarit, noluit tamē injuriā dissimulare, *Iuda osculo filii hominis tradis*? Sic nimirum inter homines nihil nos gravius tangit prodicione, & vix est qui ignoscat.

3. Quia ille maximè impius iudicatus, dignusque gravissimo supplicio, qui à suis

etiam

etiam traditur, & quem nec sui saluum velint. Itaque Iudas ut factum suum Iudæis & Sacerdotibus probaret, multa in Christū Dominū crimina, atque scelera cumulabat. Adde quod fuit ingens suspicio ex illa Iudæ impietate, qui ex tali schola prodierat, & sub illo Magistro vixerat; multa in eo cœtu scelera committi, cum ob exiguam pecuniam tantum scelus promitteretur: nam licet placeat traditio, proditor tamen solet esse in odio. Potuerunt, inquam, inde Iudæi suspicari, illam omnem, quæ apparebat, sanctitatem, fictitiam esse, & multa flagitia sub ea occultari: Ac sicut Pilatus Christo exprobravit quod à sua gente ipsi esset traditus: *Nunquid ego Iudæus sum? gens tua, & Pontifices tradiderunt te mihi: quid fecisti?* Sacerdotes exprobrare illi potuerunt quod ab uno Apostolorum traditus esset, hoc est ab intimo, & familiari:

2. Consideratio est circa pretium venditionis; quod fuit triginta denariorum: gravissimum sanè opprobriū; Atrocissima prorsus injuria, seu personam liberam spectes, seu Iustam, seu Filium Dei,

In primis igitur ratione personæ liberæ, gravis fuit: Quia uti notat Rabbi Abraham in cap. 21. Exod. hæc summa denariorum, fuit ordinarium pretiū servorū. Ita Moyses in lege præcipit, ut si quis per imprudentiam, alterius servum occiderit, appendat Domino 30. denarios. Et Ptolomæus Philadelphus, uti refert Iosephus 2. Antiquit. facultatem dedit Hebræis, ut si quis illorū, servus esset in Ægypto, posset in libertatem vindicari persolutis 30. denariis. Et hæc fuit causa, cur Pontifices promiserint, Iudæ 30. denarios argenteos: *constituerunt ei 30. argenteos*, quia scilicet Christum uti mancipium æstimarunt, cum tamen ipse sit per quem omnes à servitute peccati liberati sunt,

Itē gravis injuria facta est Iusto, qui vendi non debuit: unde minatur Deus se non condonaturum hoc peccatum: Amos 3. *Super tribus sceleribus Israël, & super quarto non converteriam eum, pro eo quod vendideris pro argento Iustum, & pauperem pro calcamentis.* Quod si injuria est Iusto, multo magis ei qui fuit caput Iustorū, quem pro tam vili pretio vendiderunt.

Denique injuria fuit ut filio Dei, Cum Absalon penderet in arbore, & quidam miles renuntiasset Ioab, *Quare, ait, non confodisti eum eius terra, & ego dedissem tibi decem argenti filios, & unum baliheum:* quid decem siclos memoras, ait alter, *Si appēderes in manibus meis, mille argenteos, nequaquam mitterem manum meam in filium Regis:* Quis tamen Absalon? iniustus, rebellis, fraticida, qui Patri vitā auferre moliebatur: Et ecce Iudas Filiū Dei vendidit 30. denariis! Immò uti advertebat S. Hieronymus viliori pretio distraheret. Audi enim quid perat: *Quid vultus mihi dare, & ego eum vobis tradam?* quali diceret, date quod vultis, quidlibet sufficere, ut vendam. Itaque pro tanta Christi ignominia olim ab Ecclesia jejunabatur Feria 4. ait Augustinus, sicut in memoriā mortis Feria sexta. Sed quid Ecclesiam memorem, cum ipse Christus, qui non aperuit os suum ut conquereretur, tamen de hac re tacere noluit apud Zachariam cap. 11. *Appendiunt mercedem meam 30 argenteos* Quia scilicet Chaldæi & Hebræi in emptionibus, & venditionibus, non tantū pecunias numerabant, sed etiā appendebant: Itaque, ait, ipsi me in lance sui iudicij appenderunt, meque non pluris pendere iudicantur quā triginta argenteos: quasi fuissem Deus nihili, cum tamen cœlum, & terram crearem; Itaque subdit cum ironia, *pretium quo appretiatum sum ab eis:* quæ res erit insignior, si ex supputatione multorum, summa huius pecuniæ sint 12. nummi, vel ad summum, ut alii volunt 25. *En pretium quo appretiatum sum ab eis.* Capilli Ab-

Abfaloni venditi sunt ducentis siclis pretio publico, sed filius Dei 30. siclis. Ille qui tantam habet de nobis curam ut dicat, *quia capillus de capite vestro non peribit*. Olim in Sarnariâ caput asini venditum est 80. siclis. Et Deus non pluris quam 30. Itaque vide num sine ratione dicat, *Ego sum vermis & non homo, opprobrium hominum, & abjectio plebis*.

II In quo Christus gravissimum dedecus & confusionem est passus, fuit quando collatus est cum Barabbâ quod ipsi fuit maxima contumelia I. Quia publicè accidit coram Pilato, qui Iudicem agebat, & non unius, aut al erius iudicio restituit, sed totius populi. 2. Ratione eius qui concurrebat cum Christo, nempe Barabbæ, cujus conditio erat maximè dissimilis à Christi conditionibus. Etenim Barabbas erat seditiosus? Christus autem *pacificans ea, quæ in caelis, & quæ in terrâ sunt*: Barabbas auferens quæ erant aliorum; Christus verò se, vitam, & sanguinem suum alijs largiens: Barabbas vivos occiderat; Christus mortuos suscitabat, Res mira, certamen est vitæ cum morte, iustitiæ cum iniustitiâ Dei cum peccato, Christi cum Barabbâ; & Christus causâ cadit Dico nobis D. Luca, quò vobis numerò causâ cecidit, an unius tantùm, an duorum? Omnium, respondet. Etenim ait Lucas cap. 23. *Exclamavit simul universa turba: tolle hunc & dimitte nobis Barabbam* Audi Ambrosium: Nec immerito homicidæ absolutionem petunt, qui flagitabant innocentis exitium: Tales leges iniquitas habet, ut oderit innocentiam, scelus diligit. Hæc ille. Verùm Ieremias: *Duo mala fecit populus meus, dereliquerunt me fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas, cisternas quæ continere non valent aquas*: quasi diceret, paucis verbis: Me rejecerunt, & Barabbam elegerunt: Hoc unum me consolatur, quod fortassis ea gens Deum ignorabat: Nequaquam: *Duo mala fecit populus meus, qui solus habebat cognitio-*

Tom. III.

nem veri Dei qui ejus templum habebat & Scripturas, cui ego ipso prædicaveram, quorum ego infirmos sanaveram, cæcos illuminarum, mortuos resuscitarem, cujus nulla est excusatio.

Verùm Christus libenter hanc confusionem patitur, in eâ relinquens nobis, & mysterium? sic docet Origenes: Humanum genus fuit ille Latro qui gloriam Dei suffurari voluit: *Eritis sicut dicitur*: Et in eo sensu vocat Isaias Adamû, & Evâ, ut Bernardus exponit Serm. 1. Adventus, Principes Infideles, & socios furum: Atqui hic Latro merebatur mortem & in corpore, & in animâ: Sed Christus Dominus pro suâ pietate voluit eum ab utrâque morte liberare; atque ut id significet, duos in sua passione latrones liberavit, unum in animâ isque fuit, qui cum eo in Cruce pendeat, cui dixit, *Hodie mecum eris paradiso*? alterum in corpore; isque fuit Barabbas, qui vivus dimissus est propter Christum: Itaque totum hominem salvum fecit in Sabbato suæ Passionis. Documentum affert S. Basilius: Ne quis scilicet nostrum desperet cû homines de nobis iudiciû ferunt nostris meritis contrariû: Videte enim quanta essent Christi erga hunc populû merita, cû quibus tamè meritis, compositus est cû Barabbâ, nullo prolato verbulo, nulla tacta querelâ. Non audis Domine hujus populi vocem, poscentis sibi Barabbam? Aliquid profert in tui defensionem: Ego (ait) *tanquam surdus non audiebam, & sicut murus non aperiens os suum. Et factus sum sicut homo non audiens & non habens in ore suo redargutiones*: Audi Isaiam de eo loquentem cap. 53. Sed ita ut semper crescat oratio: *Vidimus eum, & non erat. Spectus: hoc ne sufficit? Nequaquam: & reparavimus eum, virum leprosum? Hoc ne satis? minime: Percussus à Deo & humiliatum: Idne satis? Nondum: Itaque concludit. Et cum*

Pp

scel-

Et cum sceleratis reputatus est: Quid illud reputatus? numeratus: o Sancte Propheta, eò usque potuit favere Pilatus, ut cum sceleratis annumeraret: Ita sanè, cum sceleratis reputatus, cum latronibus & homicidis, & quod peius est illis omnibus pejor est habitus; quodque illud omne superat quod dici potest, Christus Barabbæ est postpositus.

Cogita atrium Pilati esse emporium, Judæos mercatores: Vide quomodo coëmant. Audi quid dicat David Psal. 106. Qui descendunt mare in navibus, facientes operationē in aquis multis: ascendunt usque ad caelos, & descendunt usque ad abyssos: anima eorum in malis tabescebat. Turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius: & omnis sapientia eorum devorata est.

1. Conclusio. Ite nunc & fidei mundi iudicio, & videte quomodo excipiemini. Filioli (ait Ioannes) Nolite diligere mundum, n. que ea quæ in mundo sunt. Quicquid enim in mundo est, aut concupiscentia carnis est, aut concupiscentia oculorum, aut superbia vitæ. Sed fortassis si in mundo deest bonitas, non deerit cognitio, non deerit intelligentia? Nil minus. Etenim, ait Ioannes, In mundo erat & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognovit. Quanta ignorantia, ut nesciat eum, à quo sic dependet! At fortasse cui deest & bonitas, & cognitio, non deerit iudicium? Nequaquam. Etenim uti dicitur, prudentia carnis, mors est. Item, inimica est Deo. Ac videte in eo facto in quo Christum Latroni postponunt, qui cum esset rerum omnium Dominus, certè Latro esse non poterat. Equidem hinc dicere possumus, quanti facere debeamus iudicia hujus mundi, quæ tantopere falsa sunt, atque iniusta. Ideò dicebat Apostolus scribens ad Corinthios, *Mihi autem pro minimo est ut à vobis iudicer, aut ab humano die: Quid illud ab humano die? respondet Theodoretus, ab eo quod durat tantum in vita præsentis: ac si diceret, ego magni facio iudicium alterius vitæ, non autem istius.* S. Augustinus ab humano

die, metaphora sumpta à luce externa, quæ humani iudicij qualitatem ostendit: Etenim lux humani iudicij non penetrat interiora, sed tantum externa, & quæ foris sunt. ego autem illud iudicium tantummodo vereor, quo anima iudicatur. Simplicius exponit Lyranus: Nec vestrum iudicium moror; nec alterius cuiuscunque hominis; sed tantum Dei. Quid itaque in tuis rebus moraris hominum iudicia quæ ad eò sunt vana, ad eò falsa, ad eò inconstantia?

II. Conclusio. Hinc discite, Christiane, quid post tot illustria exempla, in tam illustri personâ tibi à Deo Patre proposita, ferre, ac sustinere debeas. Ille cui omnis gloria, cui omnis honor tot titulis debebatur, tam multas confusiones sustinuit, adeo depressus est: Nos autem vel minimam confusionem pati recusamus? Quia in omni peccato turpitudine est, propterea omne vindicari debet dedecore, & confusione: ut igitur huius pœnæ debito Christus satisfaceret, operuit se confusione. 2. Cum nihil magis confusionem parere deberet, quam peccatum, multi tamen gloriantur, cum male fecerint, secundum illud: *Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? Item frons meretricis facta est tibi, nesci erubescere. Item; quasi Sodomæ peccatum suum prædicaverunt: agnitio vultus eorum respondit eis: Ideo Christus hanc impudentiam suo pudore, atque verecundia compensare voluit. 3. Licet virtus omnis gloriam habeat ac mereatur; quam multi tamen virtutem erubescant? (Qui me erubuerit, &c. Hunc filius hominis erubescet cum venerit in maiestate sua. &c.) Idcirco Christus malam confusionem bona voluit compensare: Eccli. 15 Est enim confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam, & gratiã. 4. Non potes minuire confusionem in confessione: Ecce Dominus, tuus quanta confusione se cooperiat, Operuit confusio faciem meam. 5. Denique cum homines*

in omnibus adversis & passionibus sint tenerimi, & maximè sensibiles, sed præsertim in dedecore & confusione, ideò Christus exemplo suo, ad eius rei patientiam accendere nos voluit. Nam post hæc exempla quid grave quid durū videri potest homini, quid non tolerabile, quid non ferendum? Huc accede, Nobilitas. quæ minimam confusionē, opinionem hominum, sermonem stultorum, scurræ ludibrium, & scommata, morte redimis & sanguine, tuo & alieno, & sæpe etiam ultima animæ iactura, & æterna damnatione. Vide quam acerba satisfactioe Christus hoc tuū facinus luat: Vide quam dissimili calle gradiatur, & quam sit tui dissimilis ac contrarius. Hæc tamen nemini dubia esse debent. 1. Neminem unquam fuisse qui melius quàm ille sciverit, quam in te verum honoris caput consistat. 2. Qui magis noverit, quid unicuique debetur. 3. Qui melius æstimarit meritum suum & dignitatem. 4. Cui debeatur honor iustus; Qui plus meritorum habuerit; Cui plus juris fuerit ad honorem sibi tutandum, ac proinde, qui plus acceperit iniuriæ, si quis illum ipsi eripere voluerit. 5. Qui animosior generosiorque ipso extiterit. 6. Qui

plus potestatis habuerit ad eum exposcendum, exigendumque eius rationem ægrius efficaciusque: Quibus non obstantibus, nos docuit exemplo suo, honorisq; contemptu, qua ratione se unusquisque gerere deberet. Quod exponens Apostolus scripsit Christum, proposito sibi gaudio, sustinuisse Crucem *confusione contempta*: Licet enim in Passione sua, & Cruce, plus rationem habuerit confusionis quàm doloris, ostendit tamen & ipsam confusionem contemnendam, & Crucem viriliter sustinendam: simulque mercedem subindicat, scilicet, proposito sibi gaudio, cū vel ipse contemptus contumeliæ, pariat incredibile gaudiū. Hoc exemplo didicerunt sancti amare abjectionē, contumelias & opprobria: Tu, mi Auditor, apud te reputa, & concludere, qui ad tantæ virtuti repēdere velis, Quid tui Salvatoris causa pati, Immo quid facere, & quid aggredi. Hoc saltem apud te statue, ut in Cōfessione quā paras, nō parcas, pudori tuo, non vetecundiæ. Eheu, quando erit illa dies, ut de te dicatur quod de Christo prædixit Jeremias Lament. 3. *Saturabitur opprobriis, ut postea dicas. Satiabor cum apparuerit gloria tua. Utinā aliquando? Ita sit per Christi gratiam.*

IV. PARS.
S E V

ALIA CONCIO.

De multiplici prodicione Christi.
Quod est aliud caput dolorum eius internorum.

Habitatio tua in medio doli. In dolo reuocant scire me. Jeremiæ 9.

Nescio quid ex duobus sit intolerabilius, aut contemptus aut proditio: contemptus est contra honorem, proditio contra amicitiam; unum iracundiam, alterum indignationem movet.

Utramque injuriam in summo gradus Christus pertulit, & utrumque pertinet ad eius dolores internos de quibus nobis est sermo: Certe si utrumque meriamur ex crimine, videbis plures